

Observatoriu ese de doue ori in
septembra, Mercurea si Sambata.

Pretiulu

pentru Sibiu pe 1 anu intregu 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai multu pe anu; — trimis cu post'a in lainscru monarhiei pe 1 anu intregu 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — In strainatate pe 1 anu 10 fl. seu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. seu 11 franci. — Numeri singuratici se dau cate cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politico, national-economicu si literariu.

Anulu III.

Nr. 12.

Sibiu, Sambata 9/21 Februarie.

1880.

Legile agrarie si executarea loru in Transilvania.

Dela desfintiarea iobagiei, in teoria au trecutu 30 de ani; cu tota acestea amaru s'ar insielá cine ar crede, cumca iobagi si in realitate este desfintiata. Au nu asuda si astadi in brasda domnesca, ca si inainte cu 50 de ani, o multime de asia numiti dileri si curteni,* pe carii legile defectuose i-au lasatu pana astadi incurcati?

Sau dora celea 21 mii de procese urbariale pendente pe la anulu 1867 nu erau cea mai crunta iobagia pentru 21 de mii de familii, sau familia luata numai cu cate patru personé 84 mii de suflete?

Va dice cineva, ca colonii de frunte, pe carii intrigele feudalilor nu i-au potut alungá din mosile stramosesci, totu au scapat de iobagia. Asia ar fi, deca pe alte cali nu s'ar fi introdus in contra acestora o iobagia cu multu mai apasatore decatua cea desfintiata in anulu 1848.

In intielesulu punctelor regulative domnii pamantesci au fostu indatorati a da iobagilor locu de ajunsu pentru pascuatiune, pe care inainte de 1848 preste tota tier'a l'au folositu numai iobagii, si daca ici coleau pasiunatu si vitele domnesci in pasiunea iobagilor, proportiunea a fostu ca unulu la 10 sau 100 vite de ale colonilor si abia 10 domnesci.

Si cum se inpartu acuma pasiunile intre fostii iobagi si fostii domni pamantesci?

Folosint'a faptica, usulu seculariu de mai inainte ar fi trebuitu se se ia de chiaie, de mesura la impartirea locurilor de pascuatiune, dar nu s'a luatu de baza folosint'a, ci posessiunea. Dupa acestu principiu nedreptu s'a intemplatu in mai multe comune, ca abia se asemna iobagilor a patra seu a cincia parte din loculu de pasiune.

Scimu mai departe, ca celu mai siguru isvoru de venitul pentru poporu a fostu si este prasirea vitelor; era fara pasiune suficiente acestu scopu nu se poate ajunge. Poporul lipsitu de cea mai mare parte a locurilor de pasiune, pentru ca se

*) Terminii vechi feudali latinesci: Inquilini et Curialistae.

Foisióra „Observatoriului“.

Femeiele.

De: Iuliu Pederzani.

Traducere de J. G. Baritiu.

VI. Missiunea loru.

(Urmare si fine.)

Lumin'a i se detrage. Care lumina! lumin'a laterelor din stradele nostre. Ser'a, indata ce se aprindu primele flacari nu i este permisu a amblá singura pe strada. Se credu in dreptu a o ficsa cu impertinentia, a o insulta si a o urmari. Pentru ce ore? o cunosceti? Este ea o persona frivola?

„Ah nu,“ este respunsulu. „Nici nu o cunoscu. Ea este frumusica si precum se dice: ea locuiesce singura.“

Si pentrue urmariti pre acea lucratore mica, ea fuge de voi. O cunosceti, este ea frivola?

„Nu o cunoscu. Dara ea ambla ser'a singura. Si se dice, ca o femeia se nu amble ser'a pe strade, de aceea trebuie se . . .“

Astufelui cugeta si vorbesce o céta de barbati, cari pretindu ca au spiritu si anim'a. Ei ingenunchia inaintea idolului opinionei publice si se inchina dogmei: opinione multime este opinione singuratecului!

Progressulu necalculabile alu secolului nostru, care pe aripele scanteiei electrice sbora dela unu continentu altulu, face ca lumea intréga se fia locuint'a barbatului.

Viéti'a ilu orbesce cu o frumsetia inimita din lumea omenesca si din natura. Gigantele cu o miie de bracia, press'a predominant lumei i istorisesce din ora in ora totu ce se petrece in lume.

Idee noue, fapte noue inpartu atentiuenea lui.

pota plati inpositole celea grele, se pota face drumurile si podurile, a fostu silitu a intrá in relatiune de iobagiu pentru pasiunea pe care mai inainte o a folositu cu dreptulu seu seculariu si milenariu, si pentru care astadi trebe e faga sute si mii de dile de lucru.

Pana la desfintiarea sclaviei, poporulu avea dreptu de a capata lemne de focu, de edificatu, si in unele parti ale terei si de vendutu din padurile comune, ale poporatiunei cu seniorii feudali, era acestu dreptu s'a recunoscutu si prin patent'a din 1854, si inca cu acelu adaosu, ca la fostii iobagi (Jobagiones, Coloni, Rustici) se se dea in proprietatea loru atata padure, catá li se cuvine in proportiunea in care o au folositu din vechime.

Credeti D-vóstra, cumca din o suta de feudali unulu celu puçinu a disu catra iobagii sei: „Eca aci ve este partea din paduri catá vi se cuvine voue dupa usulu vechiu stravechiu?“ Credeti dvcá dintr'o suta de feudali s'a aflatu unulu, care se dica locuitorilor sateni: Luati partea vóstra de padure fara nici-unu processu si o folositi ori-cum veti sci voi?

Nici-decum! Din contra, dupa esirea patentei s'a inceputu lupt'a cea mai inversiunata, opozitioanea cea mai violenta, procesele cele mai scandalóse din partea feudalilor in contra fiacarei comune iobagesci, prin care li se denegá colonilor din cause de nimicu, dreptulu la competentia din paduri!

Astadi dupa 30 de ani dela incetarea sclaviei in teoria, pe charteia, mai astepta mii de comune indesertu deciderea processelor intentate pentru competentia din paduri.

In restimpu de 30 de ani a trebuitu poporulu se platésca amaru lemnele de focu, pe cari mai inainte le avea in abundantia. Pretiulu pe care l'au datu iobagii in bani gat'a sau in naturale fostilor domni pamantesci pentru folosirea padurilor sub decursulu processelor, se urca la mai multe milioane.

Frumóse legi! cutezu a afirmá ca va mai trece o generatiune intréga, pana se voru fini tote procesele de acestu soiu!

Doue forte brutali domnescu astadi in lume: acelu vénatu neobositu dupa unu ce nou, atata de diferitoru de monotonia evului de midilocu, si acea aspiratiune febrile de a face totu cu tota mijlocele in acelasiu timpu.

Pentru barbatu lumea este si remane anim'a lui. Acestui barbatu fara repaosu, eternu creatoru si amblando departe de idealu, este atasiata femei'a cu unu sufletu ce arde pentru cele spirituali si pentru frumosulu, cu o anim'a plina de entusiasmulu eticu si sentimente caste.

Ea pôrta lupt'a spiritului in contra scârbosului materialismu.

Majoritatea barbatilor cugetatori de astadi cunoscu numai o singura morală, jura in cuvintele unui singuru magistrul si acesta este: Schopenhauer filosoful dissonantilor sufletesci.

Elu redica o lume plina de abisuri si deasupra ei planesa geniulu, care nega acesta lume si care se perde in neantu. Pentru elu viéti'a este o amagire mare, o rătacire, unu pasu gresit, care mai bine se nu se fia facutu de locu. Voint'a, ca si corpulu este o aspirare fara tienta si fara finitu.

Si viéti'a: unu daru palidu si unu tormentu, o pribegie visatore pana la morte. Unu visu scurtu alu nemarginitului spiritu universale; unu desemnu fugitivu, pre care elu ilu arunca pe fóia „timpului si a spatiului“, pentru ca apoi dupa o scurta esistentia se ilu sterga. Si unu scolariu alu acestui filosofu a scrisu apoteosisu sinuciderii.

Din diece barbati cugetatori ai dileloru nostre, doue treimi profesesa aceste macsimi si doctrine ale vietiei.

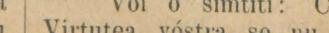
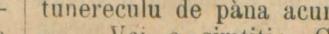
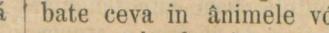
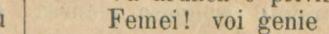
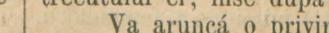
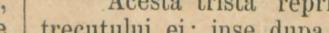
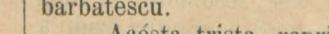
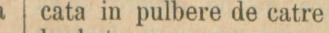
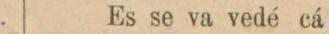
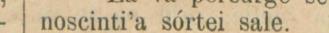
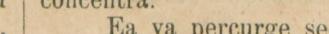
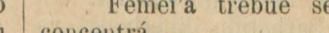
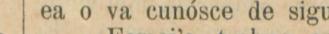
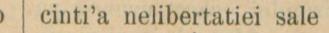
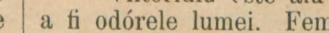
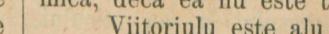
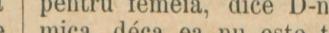
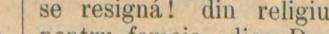
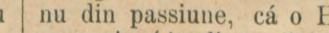
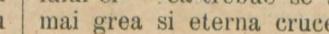
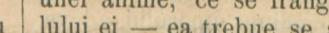
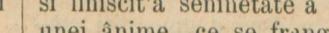
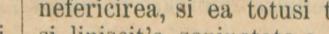
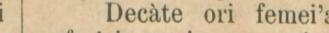
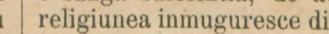
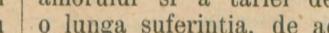
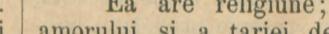
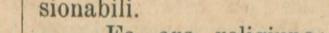
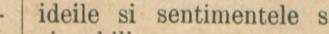
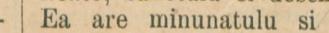
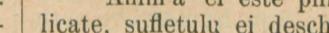
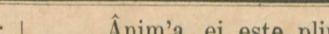
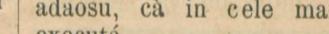
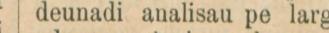
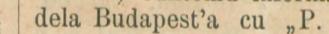
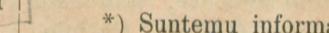
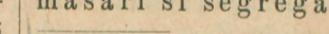
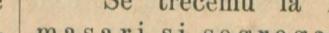
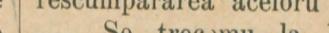
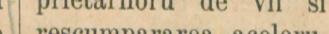
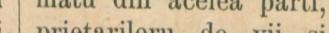
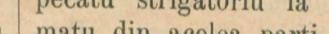
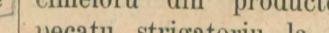
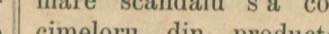
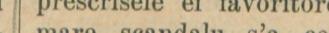
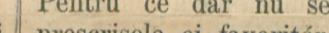
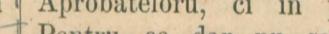
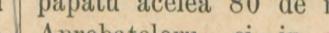
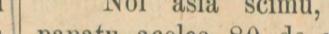
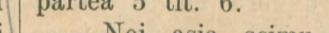
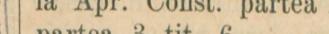
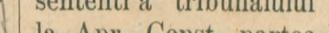
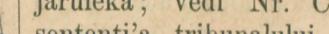
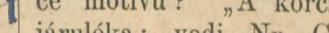
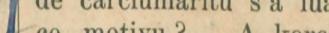
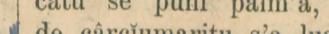
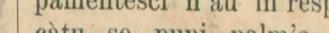
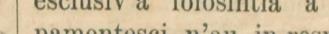
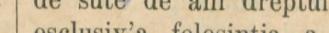
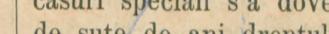
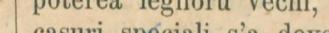
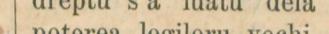
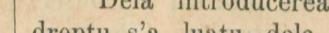
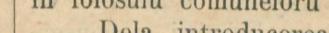
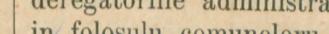
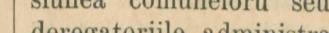
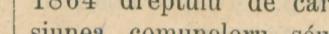
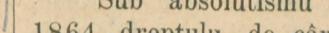
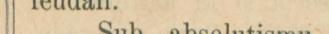
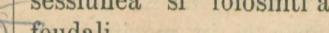
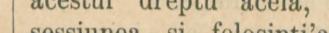
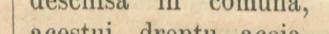
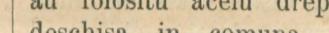
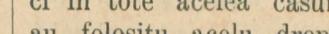
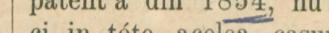
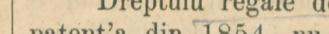
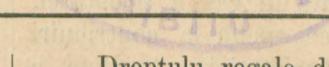
Cine va pazí sanctuarulu frumosului idealu, alu sublimului si alu moralei? Cine va nutri si va conserva in eternu, flacar'a eterna a entusiasmului pentru divinitate si eticulu in anim'a omenesca? — Femei'a. Ea este vestalin'a care stă inaintea altariului moralei si alu frumsetiei divine.

Acesta este chiamarea ei.

Ori-ce inserate, se platescu pe serie seu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare cate 7 cr., la a dou'a si a trei'a cate 6 cr. v. a. si preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiile se potu face in modulu celu mai usioru prin assemnatuile postei statului, addressate de dreptulu la Redactiunea Diariului.

„Observatoriulu“ in Sibiu.

Bucovin'a.

Iplinnindu unu conclusu alu adunarii generale din urma, Comitetulu societathei pentru literatur'a si cultur'a romana in Cernauti a cumperatu in tómn'a trecuta una casa, pe langa care sunt mai multe parcele de zidit, cu 17.500 fl. v. a. Meritul principale alu acestei cumperature fórté favoreabile ilu are dlu Michailu Pitei, consiliariul tribunalului din Cernauti. Mai că elu uniculu a cunoscutu marele folosu alu acelei cumperaturi, de aceea a si statutu necurmatu de a convinsu pe membrii comitetului, pana-ce s'au invoitu la efepuirea ei.

Acum spre a reversá, macaru in parte, sum'a numerata pentru acea realitate in cass'a societatei, comitetulu astă cu cale a face apellu la contribuiri de buna voia in folosulu societathei. Apellulu e caldurosu si desvóltă in modu fórté convingetoriu, cătu de imperiosu a fostu, că societatea se aiba casa propria, si se nu fia necessitat a-si schimbă din anu in anu locuinti'a, ruinandu-si mobilele si supunendu-se la chirii totu mai scumpe.

Dupa cum suntemu informati, au si incursu unele sume, dara nu in mesur'a si in marimea ce ar corespunde asteptarei. Caus'a e cum se vede, lips'a de energie la colectanti, si apoi lips'a de intiegere si de vointia la contribuenti.

Energi'a lipsesce colectantiloru, pentru că ei inca nu sunt petrunsi de ajunsu de scopurile, ce urmaresce societatea in favórea intaririi si conservarei elementului romanu in acésta tiéra. Pe langa aceea multora le mai lipsesce si darulu induplucarii si acomodarii la individualitatea contribuentiloru.

Romanii aici in Bucovin'a sunt supusi la fórté multe influintie straine, de unde resulta, că multi dintr'insii déca nu au advenit u chiaru renegati, sunt inse cosmopoliti consumati. In cerculu acestora se afla membrii din cátiva familie boieresce mai de frunte. In acea classe de locitorii limb'a romana nu o mai audi vorbindu-se, că-ci in loculu aceleia s'au adoptat in familiu limb'a polona si nemtiésca. Asta-i cu atătu mai dorerosu, pentru că in casele parintiloru si protoparintiloru loru nu se vorbia decătu romanesc. Si apoi cine nu pretiuiesce limb'a sa nationala, cum voiesci se mai pretiuiesca vreo institutiune nationala si literatur'a romanesc?

In unele familii e substituita limb'a romanescă de cea ruténa, si anume in fórté multe familie de ale proprietariloru mai mici, cum sunt familiele de origine adeveratu romana cu numele: Manesculu, Balosesculu, Tutuiescetu, Teutulu, Frundia, Dunca, Cracalia, Scraba, Vladu, Cosmitia, Soroceanu, Pauñelu, Perjulu si una suta altele. Trebuie se insenmu, că desnationalisarea elementului romanu face pasi uriasi, mai alesu preste Prutu. Acolo sate intregi s'au prefacutu in elementu ruténu, cum e Rarancea, Toporautiulu, ambele Zuce, unde asti numai nume romanesci, că Purice, Gusiulu, Casiulu, Porumbellu etc. purtate de ómeni, cari nu mai sciu nimica romanesc. In scurtu timpu nu va remanea

Esista numai o mantuire pentru voi: invetiati si lucrati.

Voru veni generatiuni noue si pe fruntea loru voru purtă semnul „religiunei adeverate.”

Bisericele timpuriloru de mai inainte apoteosau credint'i'a si dogm'a.

Religiunea viitorului este o biserica a moralitathei.

Credint'a secoliloru trecuti, trebuia predicata, apelata in dogmee sale si invetiata in scóla.

Preetulu ei era barbatulu.

Intelligent'a criticatória si doritória de lupta a purtat luptele spirituali in conciliuri, a creatu teologi'a peccatului si a blastemului.

Religiunea viitorului nu cunóisce dogme nici confessuni, ea predica numai evangeliulu amorului adeveratu, teologi'a gratiei si a fericirei.

Preetulu ei este femeia.

Ca mama, ea va fi altarulu pe care vomu vedé pre D-dieu; din ánim'a ei va isvori moral'a, ce va ajunge pentru vieti'a intréga.

Femeia că simbolulu frumosului si alu eticului, trebuie se devina unu cultu.

Din naufragiulu materialismului, care arunca pe flacare de pe nissipulu tiermuriloru, cadavrele unei vietie desperate si pierdute, trebuie se ne scape femeia. Ei i lucesce aurora libertatiei. Barbatulu liberu se va insoci cu femeia sociale libera.

Prin ea infloresce o noua viéta, prin ea se va nasce unu nou elementu moralu.

Ea isi va scuturá pulberea de pe picioare si va desradeciná ultimele tradituni ale secoliloru fanatici din presentele materialisticu; ea va fi sperant'a, vieti'a unei noue generatiuni viitórie.

Acésta este marea si inalt'a missiune a femeielor.

Preste chaosulu incurcatureloru religiose planesa spiritulu amorului eternu. Preetulu loru este femeia. Din ruinele unei lumi materialistice se inalta o stenca eterna, pe care se edifica nou'a lume etica, si acésta stenca eterna este famili'a. Isvorulu, ánim'a familiei inse sunt femeile!

alta amintire, că au locuitu romani in partile acele, decătu numirea romanescă a riuriloru si codriloru, a vailoru si colineloru, adeca acea amintire, ce o constatéda Miclosich si Koluzniazki pentru unele parti din Galiti'a pan'in Moravi'a, unde se afla numiri că Fundóie, Cornu, cari documentéda esistenti'a romaniloru in acele regiuni, astadi slavitate cu totulu.

Acesta dise se referescu, cum se vede, la una parte si anume la cea mai insemnata din boierimea si din rezesi'a nostra.* Dara se nu grabesci a crede, că vei afla nu sciu ce viéta si zelu mare romanescu nici pr'ntre preoti, că-ci la ceea ce asti aici, iti stă mintea in locu. Afli că sunt insurati cu nemtioice si cu polóne; că si aceia ce sunt insurati cu romance, vorbescu in casa cu femeile si cu copii loru in limba nemtiésca; că ici si colo, că de marturia, asti căte una gazeta, dara nu romanescă, ci nemtiésca; si de aici se esplica cainarea diaristiloru nostri **), că nu-i provincia romanescă, in care se fia mai puçinu cetite gazete romanesci, decătu in Bucovin'a. De aceea buna-óra ei sunt in plina nescintia despre nenorocirile romaniloru din Transilvania, ce le-au suferit in inundarile din érn'a asta, séu de apellulu societati macedo-romane din Bucuresci, pe a veni in ajutoriulu romaniloru din Macedoni'a, cari se perdu sub pressiunea grecismului. Si apoi domnia-vóstra pe acolo se ve mai mirati, că nu ve vinu de pe aici ajutórie pentru bietii nenorociti? Nu ve mirati, că de aru si amblă colectantii nostri pe la casele loru că cersitorii si aru implorá banulu care prisoșsesce la multi, pentru societatea nostra, care asia dicundu, le e sub nasu, totu aru esi cu man'a góla.

In starea preotiesca sunt inse si exceptiuni, cari suntu demne de tóta laud'a si dela care se astepta totu sporiulu nationalu, cum s'au dovedit si pán'acumu. Mai alesu se astépta dela asta mánă de preoti, ce se asta in exceptiune laudabila, că se se unésca mai strinsu in simtieminte si ideile nationale si se combine mijlocele, cum aru inriuri in modu eficace asupra grosului colegiloru, că se-i intórcă la viéta nationala si se-i faca a se interesá si a le pasá de totu ce e romanu.

Mie mi-au placutu totudeuna actiunea resoluta a romaniloru transilvaneni, cu care, dupa multe cercari si puneri la cale nefolositórie, alegu caprele nationale din oile cele bune si le lasa in urma in prad'a dispretilui.

De invetitorii romani bucovineni, considerati din punctu de vedere nationalo-romanescu, nu credu că DVóstra se fiti auditu vreodata ceva; ve asiguru inse că nici noi nu scim u de dinsini nimica. Ei nu se impartasiescu nici la una intreprindere nationala; si de aceea prevedemu, că nu se voru impartasi nici la colect'a de acumu pentru societatea nostra. Ánim'a si capulu aceloru individi, considerati totu din punctu de vedere nationalo romanescu, se pote compará prea bine cu o ruina deserta, parasita.***)

Revista politica.

Sibiin, 20 Februarie st. n. 1880.

In fine dupa o lunga serie de combinatiuni, cabinetulu austriacu s'au completat denuminduse ministrul de culte si instructiune d-lu Conrad baronu de Eybesfeld, actualulu gubernatoru alu Vienei, éra d-lu baronu Kriegsau ministrul de finantie.

Considerandu impressiunea ce au facutu aceste doue denumiri asupra diferitelor partide politice din parlamentulu austriacu, apoi, de pe acuma se pote afirmá cu tóta siguranti'a, că ele nu voru contribui nici-decum la intarirea si consolidarea positiunei cabinetului Taaffe, care va continua si de aci inainte a se numi ministeriu de coalitie si a pretinde că se asta mai pre susu de ori ce partide.

*) Rezesiu pe moldovenesc este camu analogu cu „Boieri de neamu“ din Muntenia, cu Nobiles unius sessionis si cu Armalistae din Transilvania.

Not'a Red. Obs.

**) In Transilv. se dice caunare, vaierare, se ia si in locu de plansu: Se cauna prunculu, adeca plange vaitandu-se tare.

Red.

***) Acésta descripsiune, desbracata de ori-ce frase, dara cu atătu mai fiorósa, justifica observatiunile dlui P. Aurelianu facute inainte cu cátiva ani in Bucovin'a, si ea sémena de minune cu informatiunile care petrunde in afara de Bucovin'a inainte de 1848. Cu alte cuvante: elementulu romanescu din Bucovin'a ar fi recadiutu acolo, unde se aflase inainte de acésta cu 32 de ani? De altumentre, causele recaderei totale s'aru potea explica de ajunsu, că-ci ele sunt la lumin'a dilei, vediute de toti căti nu ambla cu ochii inchisi.

Not'a Red.

Despre personalitatea politica a celor doui ministrii noui nu se scia alta, decătu că sunt neutrali, nu apartinu nici unei partide si că sunt ómeni noui despre cari niminea nu se asteptă a'i vedea inbracati in fraculu de ministru. Dintre tóte partidele cea mai nemultumita cu modulu si persoanele cu care si-au completat comitele Taaffe cabinetulu seu, sunt eternu malcontentii nemti, ale caror organi de publicitate se si grabira a isi exprimá nemultumirea loru si a salutá pe nouii ministri intr'unu tonu, care nu mai amicabilu nu se pote numi.

Astadi este diu'a in care diet'a ungurésca isi va reincepe activitatea sa intrerupta prin sessiunea delegatiuniloru din Vien'a. Multi din deputati opositionali au plecatu inca din septeman'a trecuta la B.-Pest'a, cu scopu de a luá parte la conferintie prealabile ale diferitelor cluburi, in care avea se se stabilésca modulu de procedere si tactic'a ce trebue se adoptedie opositiunea, fatia cu politic'a inalterabila si ruinatóre a cabinetului Tisza, pe care insusi compatriotii sei ilu númeru fatalu si funestu.

Nerusinatele si adencu compromitiatorele defraudari de bani publici, care s'au descoperit in comitatele Severinului si alu Carasiului, au mai inmultit u armele dejá destulu de nimicitore ale opositiunei si déca administratiunea Ungariei nu ar fi „asiatica“ si politic'a ei „bysantina“, in celu mai tristu sensu alu cuventului, apoi, d-lu C. Tisza si cu ai sei aru fi trebuitu se isi parașesca de multu locurile pe care le mai ocupa inca si astadi. Déca vomu esaminá purtarea unguriloru dela introducerea dualismului incóce fatia cu nationalitatile nemagiare, si déca amu fi in stare a ne bucurá de nefericirile straine, apoi pote că amu dice că: D-dieu in man'a sa au voitu se pedepsescă pe unguri prin d. C. Tisza si că ei au meritatu gubernulu pe care ilu au. Nu o vomu dice inse, pentru că nefericirile si dorile care apasa pe unguri le resimtimu si noi indieciu mai tare decătu ei insii si déca ei dorescu salvarea apoi, in acelasiu gradu că si ei o dorim si noi, de órece si ei că si noi nemagiarii nu amu meritatu sórtea ce ni s'au creatu in patri'a nostra comuna.

Din nefericire inse, gubernulu ungurescu si orbitii sioviniști nu voru se intieléga si se recunoscă marele principiu alu drepturilor neprescribibile si nealienabile ale nationalitatiloru conlocuitoare, ci continua a le persecutá, a le iritá si a le provocá, pentru că asia, creandu'si pericole imaginare, se isi pote masca adeverat'a tendintia a politicei loru neumană si ruinatóre.

Precum suntemu informati, apoi nu preste multu, natiunea romane va avea a inregistrá érasi o noua proba de iubirea si parintesc'a ingrijire pe care o pôrta gubernulu d. C. Tisza si in specialu organele sale administrative, fatia cu acésta multu persecutata si abandonata natiune. Amu ajunsu tempuri, in care romanului i se contesta u chiaru si dreptulu de a face bine si este in piedecatu de a isi inplini datorintiele sale de pietate si umanitate cátora parintii, fratii si sororile sale nefericite.

In regatulu Croati'a, care se bucura de o autonomia aprópe completa, politic'a gubernului ungurescu intimpina dificultati seriose, ce ilu nelimitesc si i causéda mari ingrijiri. Mass'a poporului croat, precum si intelligent'a sa brava si necorupta nu numai că este decisa a isi conservá nationalitatea si autonomi'a sa politica si administrativa, dar' este si firmu determinata a respingé orice ingerintie nelegitime ale suprematiei magiare. Croati, mai fericiti decătu serbi si romani, au potutu se isi conservere drepturile loru istorice si conditiunile ce sunt nedispensabile pentru că se isi pote desvoltá viati'a loru nationala. Unguriloru nu le convine acésta si ei s'au incercat prin tóte mijlocele de a desbiná pe croati intre sine, pentru că asia se'i pote infrange. Dar' acele incercari n'au avutu resultatulu dorit, de órece croatii au sciutu se se apare cu multa energie si mare intieptiune in contra acelor tendintie destructive si amenintiatore.

Acuma se respondi scirea, că banulu Mazuranici si-au datu dimissiunea, din cauza că se simte incapabilu de a isi inplini missiunea sa in sensulu si conformu dorintelor si asteptariloru gubernului magiaru. Se dice, că successorele lui Mazuranici va fi séu comitele Ladislau Pejacevici si Bedekovici, actualulu ministru pentru Croati'a. Dar' ori cine va fi urmatorulu banu alu Croatiei, elu nu va fi in stare se abata pe natiunea croata dela politic'a sa traditionala, la care tine cu o consecintia si perseverantia admirabila.

Perseverantia si cerbici'a in bine că si in reu este una din trasaturile caracteristice ale elementului slavu. O proba eclatanta pentru acésta

ne ofere si noulu atentatu alu conspiratiunei nihiliste din Russie. D'abea scapă imperatulu Russiei de atentatulu ce i se preparase pe lini'a de feru dela Mosc'a si eata ce scire infioratore si de cea mai mare sensatiune politica sbora in lumea larga, pe firele electrice ale telegrafului:

— Petersburg, 17 Februarie st. n. — „In palatulu resiedintiei de érna au avut locu astadi o esplosiune. Famili'a imperiala au remasu neatinisa. Min'a au fostu asiediata subt sal'a de mancare. Trei-dieci si cinci gardisti au fostu raniti, dintre cari cinci au si murit. In urm'a esplosiunei s'a spartu in pavimentulu salei de mancare o gaura cá de 10 urme. Din intemplare, in urm'a unei intardieri, famili'a imperiala inca nu se adunase in sal'a de mancare.“

In fat'a acestui nou si ne mai auditu atentatu alu neipacatiloru revolutionari nihilisti, impossibilulu pare a isi fi afisat marginile sale, precum si sigurant'a personala a imperatului Alexandru II al Russiei. Ori unde va stá, ori unde se va duce, elu se afia pe unu vulcanu subminatu, si persecutu de acea potere teribila si nevediuta, care se numesce nihilismu.

Ultimele sciri venite din strainetate ne spunu, că gubernulu Germaniei, alu Franciei si alu Angliei s'a intielesu a recunoscere prin note diplomatice identice independent'a Romaniei. In fine dar, totusi se inblandi si eremitulu din Varzin.

Cum se invétia geografi'a in Ungari'a si in Transilvani'a?

Cu nimicu nu se falsifica mai usioru adeverulu decât prin istoria si geografia minciunósa; prin acelea si prin reservatiuni mentali de natur'a acelora, poti seduce generatiuni intregi, că se traiésca in ratacirea cea mai pericolósa pe tota viéti'a loru. Totu prin falsificari de acestea se prepara si revolutiuni si resboie civili. Totu asia s'a preparatu mai virtosu in scólele calvinesci, versarile de sange din a. 1848/9.

Ei bine, din mai multe carti scolastice noi vomu luá acilea că de exemplu numai unica: geografi'a ce se propune in scólele primarie, esita in a 15-cea editiune, prin urmare pâna acum a celu mai puçinu in 100 mii de exemplarie inpartita pe la miile de scóle. Din intemplare avemu aci sub ochii nostrii unu exemplariu din cele nemtiesci auctorisate.*). Acea geografie este compusa de repausatulu Alexander Kuttner, dupa aceea reedita, „coresa“ de Maximilian Mayer; editiunea din urma, adeca a 15-ea, din Budapest 1878, e introdusa si in scólele reg. catholice din Sibiu. Pe 17 pagine auctorulu premitte o geografie generale macra, dupa aceea trece la Ungari'a, pe care o in parte in cinci districte (Kreise), intre care alu cincilea este Transilvani'a.

Nu ne vomu demitte la investigarea altoru urme de o ignorantia care te pune la mirare in acea geografie, ne vomu margini numai la cîteva erori sau si reservatiuni mentali, care atingu institutiuni publice, de religiune si de cultura. Asia dupa auctorii acelei geografi:

In Aradu nu exista episcopia, nici institutulu pedagogicu si teologicu gr. orientale romanescu. — In Temisióra si Versietiu nu mai sunt episopii serbesci, ba in Temisior'a nici episcopia catholica, ci numai unu seminariu. — In Lugosiu este o episcopia gr. catolica, dara de nationalitatea ei nici vorba. — In Caransebesiu se afia unu episopu si altu nimicu. — Blasiulu nu existe niciari, prin urmare nici mitropolia, nici gimnasiu, seminariu, monastire, nimicu; se afia in se in Aiudu unu gimnasiu greco-catolicu!! — In Sibiu este unu episopu, nu mitropolitu, era consistoriu, seminariu, institutu pedagogicu inca nu. — In cetatea Bistritia'sa a ratacitu că si in Aiudu, totu unu gimnasiu gr. catolicu, pe semne din fondurile sasesci! — In Nasaudu se afia unu gimnasiu, cine mai scie de ce nationalitate si confessiune. — In Gherla nu se afia episcopia. — In Fagarasiu se afia mine (bai) de arama, pe semne in tirmii Oltului, pe sub podulu statutoriu. — In Brasovu necumu se fia gimnasiu romanescu de 8 classe, dara nu se afia nici-o scóla romanescă.

In fine numerulu magiariloru de 13 ani incóce a crescutu dela 5 la 6½ milioane, era numerulu celorulalte nationalitatii nu lu mai scie nimeni (?).

Eca pe ce maculatura de carte scolastica dau

*) Erster Unterricht in der Erdbeschreibung von Alexander Kuttner. Durchgesehen von Max Mayer. 15. Auflage. B.-Pest 1878.

parintii bani, pentru-cá baiatii loru se inventie din ele a minti; intr'aceea auctorii, sau mai dreptu disu, compilatorii si plagiatorii cu editorii loru facu din ele capitaluri respectabili. In acelasiu timpu o geografie sau istoria scrisa romanesce, cu sciintia si conscientia, este persecutata si cassata.

Luati inse amana compendiele de istor'a patriei, introduce prin scóle mai alesu de 13 ani incóce si veti fi siliti se le aplicati amar'a satira francesca: L' histoire este une fable convenue. Ei s'a invoită că se o scrisa asia precum le place si le convine loru, si nici-decum asia, precum resulta ea din documente.

Intemplarea din orasiulu Satmaru.

Alegerea de curatori la biserica greco.-catholica din Nagyfalul in Ungari'a alarmă dilele acestea pe unii ómeni, că si cum s'ar fi intemplatu acolo vreunul lucru ne mai auditu pâna acum, vreo eruptiune vulcanica, sau vreo alta revolutiune fizica. Sunt 40 de ani, de candu preotii Moise Sora Noacu, Ioanu Moldovanu si alti vreo doui insi incepusera se denuntie prin corespondientele loru care se publică, că unii din confratii loru preoti din comitatulu Satmaru au inceputu se tina predice unguresci la poporulu romanescu si la celu rutenescu. Dupa sanctionarea legilor de magiarisare dela 1842 episopulu rusneu Popoviciu se obligase a traduce cu ai sei tóte cartile rituali in limb'a magiara, spre a se tipari cu spessele statului si a se introduce in totu coprinsulu Ungariei si alu Transilvaniei la romani, ruteni si serbi. Mai multi preoti, rusneci si romani crescuti in seminarie straine era gata se le primescă. Acestea s'a intemplatu inainte de a. 1848.

A intrevenit revolutiunea, dupa ea pe calea cea mai firésca atunci că totudeauna, sistem'a absolutista. Sub acésta romanii greco-catolici reusira a'si infinitia o mitropolia si pe langa cea dela Oradea, alte doue episopii nationali romanesci, precum sunt aceleia recunoscute, confirmate si sanctionate prin diplomele imperatesci si bullele pontificelui Romei. Spre a'si asigură romanii gr.-catolici (uniti cu Rom'a) nationalitatea din tóte partile, au midiulocitu si castigatu, că poporatiunea romanescă separata in cele bisericesci de poporatiunea slavo-rutena, se fia incorporata parte la diocesesa Oradei, parte la a Gherlei. Pe alocurea nu s'a potutu separa perfect, că-ci prea era mare amestecatura. In orasiulu Satmaru sunt romanii amestecati cu rutenii. Intelligent'a ambeloru nationalitatii e compusa din magiaronii renegati forte fanatici, cari mai bine de ani 20 pretindu mereu introducerea limbei magiare in biserica. Toti episopii dela Gherla, Alexi, Vancea, Pavelu, au avutu nacatu cu ei. Parochulu si protopopulu loru Branu mergea cu unu bâtiu grosu la biserica, pentru că la esire se se apere de unii betivi, carii voia se'lui atace, pâna ce bietulu omu a morit in cas'a nebunilor. In fine sub protopopulu Marcu totu decisera in Dec. 1878 introducerea limbei magiare, cu scopu că mai tardi se introducă si ritulu latinu. Diariulu „Szamos“ a publicat tóte acestea cu mare triumf; indată dupa aceea notificaramu si noi de repetie ori misiuniile din Satmaru, pâna candu ne veni o scire privata, că de vomu mai publica corespondentie din Satmaru, chiar si parochulu are se patia reu; se avemu deci patientia pâna ce se va denumi unu altu episopu diecesanu la Gherla, care va fi omu de caracteru independentu, si daca va tinea in sensulu diplomelor si alu bulleloru la caracterulu curatul national romanescu alu diocesei sale, nu va intardi a cercetá actele anterioare din archivu si pe temeiulu acelora, sau va deslegá, sau va taiá nodulu gordianu si va pune odata capetu la atâtea scandale si brutalitati, curatindu'si diecesea de renegati si de rebelli in afaceri eclesiastice, pentru-cá se simtia si aceia, ce inséma cárj'a, to iagulu ce pôta unu episopu. Afara cu ei din biserica. Se ne mai intorcemu si la spiritulu anticu alu bisericei, apoi renegatii, indiferentii si fariseii faciarnici se totu sibiore asupra netolerantie. Pentru ori-ce societate din lume, fia religiosa fia politica, este conditiunea absoluta de existentia, că se'si cunoscă perfect pe toti membrii sei, se scia curatul cu cine are a face. Bisericele romanesci, societatea nationala romanescă pote se existe prea bine fara cîteva corcitudi de ómeni, care nu sunt nici romani, nici rusneci, nici magari, ci din tóte cîte ceva.

Că la Nagyfalul au alesu pe V. Nagy magiaru rom.-catholicu de curatoru primariu la biserica gr.-catholicu, cu acésta ei au imitat pe calvini, care mai deunadi au alesu in doue parochii de ale loru cîte unu jidovu de legea mosaica, totu de curatoru primariu; era diariele magiare se falira cu acea bravura. Ci acesta inca este numai unul din fructele indiferentismului religiosu si totuodata alu egoismului barbaru. Jidovii alesi de curatori sunt arendasi, carciunari, inca si proprietari; ei au bani, dau inprumutu si la biserica, le facu si daruri, pe care apoi le scotu indieciu din pielea poporenilor.

Ce ve mai mirati de tóte acestea? Sementiele aruncate inainte cu 50 de ani au resarit de multu si au luat forma de balauri devastatori. Poporulu tieranu are biserici de lemn, pe alocurea de grădele, lipite cu lutu, dara i se facu carciume de pétra si caramida, solide si mari. Intelligentie nu'i trebuie religiunea candu are pe Schoppenhauer si tóte sterpiurile literaturii nemtiesci, unguresci, francesci. Asia se intielege civilisatiunea in Ungari'a. Si apoi se mai cutedie a dice cineva, că in Ungari'a nu inaintéda „civilisatiunea moderna“. De va mai merge asia inca numai 25 de ani, Ungari'a va intrece pe tóte popórale Europei in „civilisatiune“. Ce mai vreti? Tocma a cum a se dau probe apodictice in tóte teatrele unguresci, că la unguri existe si classe superioare de proletariatu: mame care facu comerciu cu ficele loru, că si barbatii cu ne-

vestele proprii, aristocrați bancroti, charlatani si plasografi, functionari defraudatori etc. etc. mii de mii.

Din Banatu.

Lugosiu si Caransebesiu. Se face lumina totu mai multa. O carte bunica se pote scrie asupra nouelor descooperiri. Sub pretestu că romanii stau se se rescóle si că statul se afla in periculu, functionarii de numiti sau incati sustinuti cu forta in posturile loru de 7 ani incóce au defraudat si spoliati sute de mii. Ioanu Asboth, unul din proprietari diariului „Magyar Ország“, de locu din Lugosiu, cunoscutu de tóte aceleia blastematii din propri'a experientia, le-a descris cu de ameruntulu. Nu vomu inceta de a repeti, că aci este vorba de pielea romanului, inse si de onoreea lui cu atatu mai virtosu, că si cîtiva functionari romani esu ca complici la hotii si la vendiare de sange. Ar merita se se reproduca tóte blastematile descooperite, numai daca ne-ar ajunge spatiul.

Dupa Asboth, famili'a nemtiesca Frummer, magiarisata Szende, isi pusese in capu inca dela 1840 că se ajunga la domnia preste 200 mii de romani din comitatulu Carasiului, dura scopulu l'au ajunsu numai dela 1871 incóce, dandu parola de di: agitatiuni nationale, rebeliune romanescă, patri'a in periculu. Adeca in Banatu se intempla cu romanii aceea ce s'a intemplatu cu slavaci in Ungari'a superioare prin unu altu renegatu némtiu, fostu v.-comite Grünwald, care lucra si astadi cu tota furi'a pentru omorirea nationalitatiloru. Dupace au sugrumatu viéti'a nationale, au datu alta parola: Supunere órbă, neconditionata, alegeri absolutu gubernamental. Acestu scopu s'a ajunsu asia, că s'a datu functionarilor voia a dispune de banii publici in modu cu totul descretionar, ca se pote cumpără voturi prin ertare din contributiu, prin ridicare de executiu, prin scutirea tinerilor dela assentare, prin imprumutari nesigure de bani din fondurile publice si anume din fondulu orfanilor. Lucrul ajunsese acolo, că chiar in consiliul municipal abia mai cutedia cîte cineva se'si deschida gur'a. Numai Asboth si cîtiva amici de ai sei mai atingea une-ori cîte o buba rea, dara o si patia.

In a. 1871 destituira pe comitele supremu Fauru, din cauza că li se parea prea romanu si prea onestu, era in loculu lui adusera pe advocatulu Georgie Ivacicoviciu dela Ciacova si in acelasi timpu pe Ioanu Pausz dela Aradu, unde era persecutat de creditori si de cîtră procurori pentru defraudari; au trantit inse si pe Ivacicoviciu, din cauza că elu si prefect cutediasi a trage la respundere pe unu subprefect hotiu.

Cas'a de economii in Lugosiu-Caransebesiu-Restitua-Oravitia se infinitase pe la 1869, dura in 1875 a si facutu fallimentu. Din investigatiuni a esitu, că directorulu Hammer cu alti complici furase din ea la 100 mii florini, că sume mari s'a datu din acea casa pentru alegeri dietali, că pentru scopuri politice s'a inpartit sume si mai mari, sub titlu de imprumuturi la ómeni cari n'au se platésca in veci. Preste 300 de mii fl. s'a dilapidat, intre cari 40 mii bani de ai orfanilor. J. Pausz a luat 18725 fl. dela cass'a de economii pe acceptu si nu ia platit nici-odata. Dupace trantira si pe Ivacicoviciu, era p'aci se denumesca pe talhariulu Pausz de comite supremu, daca nu s'ar fi pornit unu murmur generalu in tóte clasele locuitorilor.

Au adusu pe Ujfalussy din Satmaru de capu alu comitatului la Lugosiu; acum inse Pausz apucase a fi ginerele ministrului Szende-Frummer si amicu intimu alu episopului Olteanu; ce i mai pasă lui de ori-ce prefect; că protonotariu dominá elu comitatulu, romaniea tremură de fric'a lui. Cu tóte acestea adunarea generale a representantilor municipiului isi luă ánim'a in dinti si decise in tóm'a anului 1876 a luă in revisiune tóte fondurile comitatului. Revisiunea tinu pâna in primavéra din 1877. Atunci esu la lumina, că Pausz promise inca la 1873 v. a. fl. 800 pentru luare de mersuri in contra colerei si tocase banii. In a. 1874 luase acelasiu Pausz din fondulu gimnasiului 3000 fl. sub pretestu de nu sciu ce cautiune; ii papă si pe aceia; dara apoi socru-seu ministrulu se invoi se i intabuledie pe o mosiia a sa dela Magura, inse la alu 5-lea locu, dupa alte sume considerabili; scurtu, bani perduți.

Ujfalussy fu denumit si de comissariu plenipotentiu preste noulu comitatulu alu Severinului. Lumea asteptá nu sciu ce minuri dela elu, că se inpace spiritele, se regulede afacerile, se infrene hotile; ii impinsera inse de vice-comite pe hotiulu Pausz si elu avu nespus'a debilitate de a'lui accepta pentru Severinu. Acestea schimbari se intemplara tocma pe la inceputulu resboiuorientale. Ocasiune minunata pentru Pausz si pentru toti subprefectii si alti complici ai lui, că se bage in spaima pe ministrulu Col. Tissa, că romanii si serbii se rescóle si că statul se afla in pericolu supremu. De aici apoi urmara calcarile de casa, arestarile, spionajul cumplit in Banatu si in tóta Transilvani'a, procesele de presa pornite că din chiaru seninu, inse alaturea cu capulu; de aici inse si noua serie de tiranii si defraudarile cele mai nerusinate.

(Urmédia.)

Romania.

Proiectu de lege pentru organisarea Dobrogei.

(Urmare si fine.)

Cap. V.

Despre poterea judecatorésca.

Art. 56. Tribunalele judecatoresc si legile civile si criminale din Romani'a se introduc in Dobrogea cu singurele modificari prevedute prin legea de fatia si prin decretale domnesci date in poterea acestei legi, in vederea inpreguijatorilor locale.

Art. 57. Se infintieza cete unu judecatoriu de ocolu in fiacare din arondismentele administrative ale Dobrogei.

Art. 58. In orasiele Tulcea si Constantia se infintieza cete unu tribunalu de prim'a instantia.

Art. 59. Tribunalele in Dobrogea pentru apelul atarna de curtea apelativa din Focșani si, in ultim'a instantia, de curtea de cassatiune.

Art. 60. Se institue tribunale speciale musulmane pentru procesele mohamedanilor in materia de familia si de successiune.

Art. 61. Instituirea juriului este deo-camdata suspendata in Dobrogea. Procesele criminale si pentru delictice politice si de presa se voru judeca de tribunale ordinarie.

Art. 62. Celelalte deviatii si modificatiuni la legile generale ale Romaniei, cerute de impregiurarii locale, se voru introduce prin decrete principale, date in urm'a incheierei consiliului de ministri; acesta numai pentru unu terminu de unu anu. Dupa espirarea acestuia, modificarile nu se voru mai face, de catu prin legi votate de Poterea legiuitorie.

Art. 63. Comisiuni si tribunale extraordinaire, afara de cele prevedute in acesta lege, nu se potu introduce in Dobrogea, de catu in casulu declararii starei de asediu.

Cap. VI.

Despre finantie.

Art. 64. Inpositele si legile finanziare din Romania se introducu si in Dobrogea.

Art. 65. Aplicarea treptata a legilor de inposite se va face prin decrete domnesci de catre gubernu, caruia se lasa facultatea de a aprecia momentul oportunu intru acesta.

Art. 66. Art. 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116 si 117 din Constitutiunea Romaniei, au potere si in Dobrogea.

Cap. VII.

Despre poterea armata.

Art. 67. In timpu de diece ani dela promulgarea acestei legi, in Dobrogea nu se va face recrutatiune pentru armata de linia. Acesta dispositiune nu impiedica inrolarile voluntare.

In acestu periodu de diece ani, locitorii din Dobrogea voru formá numai unu corpu de ostire teritoriala (calarasi si dorobanti), destinata pentru serviciul din laintru alu acestei provincii.

In timpurile normale, locitorii ce voru face parte din aceste trupe, nu voru potea fi intrebuintati in serviciu decat cu o seara pe luna, si in care timpu ei voru fi platiti si hraniți dupa legea privitorie la armata teritoriala.

Acesta ostire nu va potea fi intrebuintata afara din Dobrogea, decat in timpu de resboiu.

Art. 68. Locitorii din Dobrogea de religiunea musulmana voru formá companii si escadrone separate. In uniformarea loru, care se va plati de statu, se va pastrá fessulu si turbanul.

Locitorii tormurasi ai Dunarei si Marei-Negre voru fi chiamati de preferintia la serviciul flotilelor destinate a inlesni comunicatiunea trebuintelor administrative si militare din Dobrogea.

Principiul serviciului separat alu locitorilor musulmani va fi mantinut si la flotila.

Cap. VIII.

Dispositiuni generale.

Art. 69. Colorile Dobrogei sunt colorile Romaniei.

Art. 70. Marc'a Dobrogei in generalu si a judeetiului Tulcea in deosebitu, este unu scutu, purtandu doui defini cu trupulu ridicatu.

Marc'a judeetiului Constantia este scutulu, purtandu o galera romana.

Art. 71. Nici unu juramentu nu se poate impune cuiva, decat cu conformu religiunei sale, potrivit art. 240 si 241 din procedura civila.

Art. 72. Nici o lege, nici unu regulamentu de administratiune generala, judeetiana sau comunala, nu poate fi indatoratore, decat dupa ce se publica in chipulu hotaritul de lege.

Cap. IX.

Dispositiuni transitorii.

Art. 73. Unu terminu de unu anu dela promulgarea acestei legi, se acorda locitorilor rurali din Dobrogea, cari in timpulu resbelului au emigrat din Dobrogea, spre a reveni la caminele loru.

Acei ce nu se voru folosi de acestu terminu, perdu ori ce dreptu asupra posessiunei pamenturilor rurale ce au avutu inaintea resbelului.

Art. 74. Vendiarile de pamenturi facute de asemenea emigrati sunt nule si fara valore. Nu intra in acesta restrictiune proprietatile mentionate ale art. 11 din acesta lege.

Inaintea legalisarei a ori ce transactiune, tribunulu va audi, mai anteiu, pe administratiunea domenieloru. Acesta pentru a nu se atinge drepturile statului.

Art. 75. O lege speciala va organisa serviciul scriitorilor (notarilor) de prin comunele rurale, pana ce aceste comune voru avea indestule mijloce materiale si intelectuale spre a potea insasi ele organisa si retribui acestu serviciu in modu indestulatoriu.

Art. 76. O lege va organisa serviciul moscheelor si in vestimentul religiosu alu poporatiunei musulmane.

Art. 77. Ostirea teritoriala nu se va institui in Dobrogea, decat dupa promulgarea legei pentru regularea proprietatiei rurale.

Art. 78. Legea pentru introducerea inpositului fonciar si a darei pentru poduri si siosele se va aplicá dela 1 Januariu 1881. Pentru anulu 1880, in locul acestor inposite, se va percepe darea pe vite, dupa

unu regulamentu ce se va decretá de ministrul de finantie.

Art. 79. In celu mai scurtu timpu, se va face o lege privitorie la desecarea mlastinilor si la plantatiuni de paduri.

Art. 80. Din diu'a punerii in vigore a legei de fatia, sunt abrogate toté decretele, regulamentele sau alte acte contrarie cu cele asiediate de ea.

(Sub-scriși.) Presiedintele consiliului ministrilor si ministrul alu agriculturei, comerciului si alu lucrarilor publice, J. C. Brateanu.

Ministrul de interne, M. Cogalniceanu.

Ministrul cultelor si alu instructiunii publice, N. Cretulescu.

Ministrul finantelor, D. Sturdza.

Ministrul afacerilor straine, B. Boerescu.

Ministrul de resbelu, D. Lecca.

Ministrul justitiei, A. Stolojanu.

Acestu proiectu s'a si trimesu de urgentia la sectiuni.

Corespondentie particularie ale „Observatoriului“.

Blasiu, 12 Februarie st. n. 1880.

Onorate Domnule Redactoru!

Eri in 11 Febr. st. n. 1880 intelligenta romana din Blasiu a tenu unu conferintia sub presidiulu venerandului canonico Elia Vlass'a, cunoscutu de multu publicului romanu ca unu barbatu zelosu in promovarea binelui nationale, in care s'a desbatutu modalitatea, cum intelligenta romana din Blasiu ar potea veni in ajutoriulu fratilor inundati, asia precum poftesce dela ea publicului romanu preste totu. De facia au fostu Rssimii Domni Canonici toti, cati nu au fostu impiedecati prin morbu seu alte cause binecuvantate; mai departe mai intregu corpulu professorale dela institutele de invetimenti si mai toti cielalti intelligenti si onoratori din locu. Conferint'a a alesu din sinulu seu unu comisiune constatatoria din 7 membrii sub presidiulu Rssimului Domnu Canonico Elia Vlass'a, pentru punerea in lucrare a midilocelor acelora, precum colecte, arangiarea unui balu nationale s. a., prin cari mai cu efectu s'ar poté ajunge scopulu intentionatu in mesur'a aceea, in care pre dreptulu se astepata dela un'a intelligentia ca cea din Blasiu. Comitetul astazi si-a si inceputu activitatea, si publiculu si astepata unu rezultatul deplin multiamitoriu, cu atatua mai vertosu, ca in fruntea lui se afla unu barbatu devoutatu din sufletu toturorul causeloru de genulu acesta. La tempulu seu Ve voi relatá si despre rezultatul. Cu ocasiunea acesta nu potu lasá neamentita si impregiurarea acea inbucuratoria, ca in tempulu din urma printre intelligentii romani din Blasiu in conveniriile loru private totu mai tare incepe a se simti necessitatea, ca ar fi tempulu supremu, ca intelligenta romana din Blasiu, ce se afla in un'a posetiune multu mai favorabile ca altele despre aiurea, intre marginile legei se pasiesca ca unu factoru activu in diverse directiuni pre terenulu vietiei sociali a nationei nostre, si se se organizeze astfelu, in catu cu intensitate si efectu catu se poate mai mare se isi desvolte activitatea. De ne va ajutá D-dieu si la acesta, atunci nu voiu lipsi a Ve relatá cu cea mai mare bucuria.

Unu Blasianu.

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Laur'a Boieriu nasc. Vlass'a ca soția inpreuna cu fi sei minorenii Joana, Elen'a, Aureli'a si Virgiliu; Elia Vlass'a canonico metrop. cu soția sa An'a ca socrii; Elisabet'a maritata Blancu, An'a maritata Bonecki, Julian'a maritata Lazaru si Sof'a maritata Negritiu ca sorori; Nicolau Solomonu cu soția sa Eleonor'a si Emiliu Vlass'a cu soția sa Mari'a, cu anima intristata si franta de adunca dorere anuncia cumca prea iubitulu seu soțiu, respective tata, frate ginere si afiu.

Joanu Boeriu,

parochu gr. cath. alu Muresiu-Lechintie, administratoru protopopescu alu tractului M-Ludosiu, membru ordinariu alu Asociatiunei transilvane pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu si membru virilistu alu comitetului administrativu pentru comitatulu Turda-Ariesiu, a reprezentat in Domnulu la 16 Februarie st. n. a. c. 11 ore năoptea, in urm'a suferintiei grele de apoplezia, numerandu alu 44 anu alu etatiei sale, 18 alu pastorirei susfetesci, precum si alu viatiei sale conjugali.

Remasitiele sale pamentesci s'a binecuvantatu si inmormentatu in cimitirulu din locu la 19 ale curentei.

Muresiu-Lechintia, 17 Februarie 1880.

Fia-i tierin'a usiora si memori'abinecuvantata!

— Din Bucuresci primiram uromatorea scire dorerosa:

Intristat'a soția An'a si nepotii Emanoilu si Nicolae Drocu Barcianu aducu la cunoscinta tuturor amicilor si cunoscutilor perderea multu iubitului loru soțiu si unchiu:

Maximilianu Drocu

decedatu Luni in 4 Februarie st. v. 1880. Inmormantarea s'a facutu Mercuri in 6 l. c. la cimitirulu Sierbanu-Voda (Bela).

Fia-i tierin'a usiora si memori'eterna!

— (Unu balu romanescu in Orastia) se va arangea in folosulu scólei gr. or. din Orastia, in 28/16 Februarie a. c. in sal'a hotelului la „Contele Széchenyi“. Pretiulu de intrare: pentru familia 2 fl. pentru o persoana 1 fl. v. a.

Intre alte jocuri se va jucá si „Calusieriulu“ si „Batut'a“.

Orastia, 16 Februarie 1880.

Comitetul arangiatoriu.

— (In Jászberény) s'a infintiatu o reunire constatatorie din 20 membrii, cari adoptandu programul ligei anti-semitice, va face propaganda in contra jidaniilor din Ungaria, prin prelegeri publice.

— (Unu mijlocu de a stricá logodn'a.) Unu jude comite francesu, care se logodise cu fiic'a unei familie aristocratice-conservative, dorea a se elibera catu mai curendu de alianta incheiata. Pentru ca se isi ajunga scopulu, intr'o sera cerceta pe viitorii sei socii, se asediá la piano si incepud a cantá Marseille'sia. Betran'a marchisa fu lovita de apoplexia, fidantat'a cadiu in lesinu, era fatala arata ginerelui us'a, dandu'i ordinu ca se nu mai cutedie a trece preste pragulu locuintie sale. Dece acesta si nu este adeverata, dar' este possibila.

Cursuri de Bucuresci in Lei noi (franci).

5 Februarie st. v. 1880.

Obligatiuni rurale din 1864 cu 10%	1. 102.7 b.
Inprunutul Oppenheim (Londra) din 1866 cu 8%	, 107.—
Obligatiuni dominiale cu 8%	, 98.—
- Creditu fonciariu rural cu 7%	, 93.4%
- Creditu fonciariu urban cu 7%	, 85.1/2%
Inprumutul municipal alu capitalei din 1875 cu 8%	, 95.1/2%
Actiunile calitor fer. rom. (Berlin) din 1866 cu 5%	, 48.90
Obligatiuni din 1868 cu 6%	, 96.10
Prioritati cu 8%	, 106.25
Actiunile bancii Romani'a din 1871 act. (fr. 500) 8%	, 332.—
Romani'a, comp. de asecur., din 1875 cu 8% act. (200 l.) platit 100	, 210.—
Rent'a romana din 1875	, 76.—
Diverse:	
Argintu contra auru	, 41/2%
Bil te hipotecarie	, 4%
Florini val. austriaca	, 214.—
Rubl'a de chartie	, 264.—

Neoplanta.

1875.

Medalie de argintu.

Seghedinu.

1876.

Medalie pentru meide.

CLOPOTE DE TÓTA MARIMEA

pe langa ficsarea prealabila a sunetelor loru.

Cu deosebire recomanda clopotele gaurite, inventate de densulu, alu caroru sunetu este mai josu decat cu celor de constructiunea vechia si care, fiindu de 100 puncti, sunt asemenea celor de 140 puncti de constructiunea vechie.

Se afla totdeauna in depositu clopote, dela marimea cea mai mica pana la 50 chilogr., precum si de portative si de mana.

Se recomanda pentru comande catu de multe

Antonie Novotny

in Timisoara.

(4) 2-12

Publicare de licitatiune.

In 7 Martiu a. c. st. n. la 11 ore antemeridiane se va tineea in cancelari'a subscribului Comitetu (strad'a urezului Nr. 6) licitatiune minnuendo pentru edificarea unei scóle elementarie cu 4 clase la Hatieg, Comitatulu Hunedorei.

<p